

Глобальна економіка

курс лекцій

навчальний посібник

**ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА
КУРС ЛЕКЦІЙ
Навчальний посібник**

Видання 2-ге, доповнене

Львів, СПОЛОМ, 2017

Рецензенти:

- І. О. Бочан**, доктор економічних наук, професор, ректор Львівського інституту економіки і туризму;
- Г.І. Башнянин**, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри економічної теорії Львівського торговельно-економічного університету;
- О.П. Кириленко**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Тернопільського національного економічного університету;
- І.Р. Михасюк**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Колектив авторів:

Гупала О.Г. (тема 1-5), Стасишин А.В. (тема 6-10), Дулюк В.Г. (тема 3), Дудяк Р.П. (тема 5), Бугіль С.Я. (тема 10), Зеленко В.А. (тема 7), Пікулик О.І. (тема 4), Попович Д.В. (тема 8), Перетятко Л.А. (тема 6) – доценти, кандидати економічних наук, Ситник Н.С. (тема 8) – професор, доктор економічних наук, Шпарик Х.В. (тема 9) – кандидат економічних наук.

Рекомендовано Вченою радою Львівського національного університету ім. Івана Франка як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (протокол № 36/5 від 31 травня 2017 р.)

Глобальна економіка. Курс лекцій : навч. посібн. / За заг. ред. Гупала О.Г., Стасишина А.В. – 2-ге вид., доп. – Львів : СПОЛОМ, 2017. – 316 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 280-284 (99 назв). – ISBN 978-966-919-286-8.

Розглянуто глобальні аспекти економічних відносин, їх регулювання на державному та світовому рівнях. Його найважливіші особливості: системний характер висвітлення закономірностей розвитку глобальної економіки на основі формування світового ринку, світової валютної системи, міжнародного бізнесу, руху капіталу та міграції робочої сили тощо. Розкрито місце різних країн і регіонів у світовій глобальній економіці та перспективи їх подальшого розвитку.

Для студентів та магістрів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами глобальної економіки.

ЗМІСТ

Тема 1. Глобалізація та економічний розвиток.....	5
1.1. Глобалізм – як економічна система.....	5
1.2. Глобалізація та її причини.....	7
1.3. Існуючі філософсько-економічні погляди на проблеми глобалізації.....	19
1.4. Проблеми подальшої світової глобалізації: конкуренція, дискримінація, протекціонізм.....	24
Тема 2. Міжнародні економічні інтеграційні процеси	31
2.1. Суть та основні форми міжнародної економічної інтеграції.....	31
2.2. Міжнародні інтеграційні угруповання держав.....	34
2.2.1. Європейський Союз.....	34
2.2.2. Північноамериканська угода про вільну торгівлю.....	37
2.2.3. Основні інтеграційні об'єднання в інших регіонах світу.....	39
2.2.4. Економічна інтеграція в СНД.....	42
2.3. Міжнародна інтеграція у вільних економічних зонах.....	44
Тема 3. Глобалізація світового ринку.....	49
3.1. Суть світового ринку та його ознаки. Світовий ринок у системі міжнародних економічних відносин.....	49
3.2. Глобалізація ринків і глобалізація виробництва.....	54
3.3. Міжнародний поділ праці, спеціалізація і кооперація виробництва.....	56
3.4. Глобальна інфраструктура виробництва світової економіки.....	60
3.5. Глобалізація міжнародного фінансового ринку.....	66
3.6. Основні тенденції розвитку світового ринку.....	71
Тема 4. Основні форми міжнародних економічних відносин у глобальній економіці.....	76
4.1. Міжнародні економічні відносини, їх суть та характеристика.....	76
4.2. Форми міжнародних економічних відносин.....	79
4.2.1. Міжнародний рух капіталу.....	79
4.2.2. Міжнародна міграція робочої сили.....	82
4.2.3. Міжнародне науково-технічне співробітництво.....	87
4.2.4. Міжнародна освіта.....	92
4.2.5. Міжнародний туризм.....	96
Тема 5. Міжнародна торгівля в умовах глобалізації.....	101
5.1. Суть міжнародної торгівлі, її види, форми та закономірності розвитку.....	101
5.2. Державне регулювання міжнародної торгівлі.....	104
5.3. Види міжнародної торговельної політики.....	109
5.4. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.....	112
5.4.1. Суть та форми міжнародних розрахунків.....	112
5.4.2. Платіжний баланс та його структура.....	117
5.4.3. Рівновага платіжного балансу та фактори, що впливають на його стан.....	125

Тема 6. Світова валютна система в глобальному середовищі.....	131
6.1. Світова і національна валютні системи та етапи їх розвитку.....	131
6.2. Валюта і валютний курс.....	136
6.3. Валютний ринок.....	139
6.4. Міжнародні валютно-фінансові організації.....	143
6.5. Спекулятивні валютні операції і валютні біржі.....	144
6.6. Відмивання “брудних” грошей та боротьба з цим явищем.....	148
Тема 7. Роль держави в умовах глобалізації.....	156
7.1. Стратегія держави в системі глобальних економічних відносин.....	156
7.2. Регуляція і дерегуляція протиріччя між національними й корпоративними інтересами країни в глобальному середовищі.....	158
7.3. Економічна диктатура держави в умовах виходу країни з кризи.....	163
7.4. Глобальний інституціоналізм як менеджмент світової глобальної економіки.....	170
Тема 8. Міжнародний бізнес в глобальній економіці.....	173
8.1. Суть та мотивація міжнародного бізнесу.....	173
8.2. Фірма як основний суб’єкт міжнародного бізнесу.....	176
8.3. Стратегічний вибір фірми.....	180
8.4. Види міжнародного бізнесу.....	183
Тема 9. Країни і регіони у світовій глобальній економіці.....	192
9.1. Класифікація країн у глобальній економіці: індустріальні, країни з перехідною ринковою економікою, країни, що розвиваються.....	192
9.2. Країни-лідери у світовій економіці: США, країни-члени Європейського Союзу, Японія, Китай.....	203
9.3. Країни регіональної економічної співпраці: нові індустріальні країни та країни, що розвиваються.....	212
Тема 10. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобалізації.....	224
10.1. Формування економіки України у глобальних вимірах сталого розвитку.....	224
10.2. Концептуальні засади міжнародної економічної політики України.....	230
10.3. Реалізація зовнішньоекономічної політики України: лібералізація зовнішньої торгівлі та створення сприятливого інвестиційного клімату.....	233
Додатки.....	254
Список рекомендованої літератури.....	279
Тестові завдання.....	285
Предметний покажчик.....	312